

UMOWA

między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Turecką o pomocy prawnej w sprawach cywilnych i handlowych,

podpisana w Warszawie dnia 12 kwietnia 1988 r.

W imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

PREZYDENT

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 12 kwietnia 1988 r. została podpisana w Warszawie Umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Turecką o pomocy prawnej w sprawach cywilnych i handlowych w następującym brzmieniu:

UMOWA

między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Turecką o pomocy prawnej w sprawach cywilnych i handlowych

Rada Państwa
Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej
i Prezydent
Republiki Tureckiej

pragnąc umocnić więzy przyjaźni między obydwojma krajami oraz uregulować wzajemne stosunki w dziedzinie współpracy prawnej w sprawach cywilnych i handlowych w oparciu o zasady suwerenności, niepodległości oraz równości praw i nieingerencji w sprawy wewnętrzne

postanowili zawrzeć Umowę o pomocy prawnej w sprawach cywilnych i handlowych i w tym celu wyznaczyli jako swych pełnomocników:

Rada Państwa
Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej:

Jego Ekscelencję
Lecha Domerackiego,
Ministra Sprawiedliwości

Prezydent Republiki Tureckiej:

Jego Ekscelencję
Mahmuta Oltana Sungurlu,
Ministra Sprawiedliwości,

którzy po dokonaniu wymiany swych pełnomocnictw, uznanych za dobre i sporządzone w należytej formie, uzgodnili następujące postanowienia:

Rozdział 1

Postanowienia ogólne

Artykuł 1

1. Obywatele jednej z Umawiających się Stron korzystają w zakresie swych praw osobistych i majątkowych z takiej samej ochrony prawnej i sądowej na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, jaką ta Strona przyznaje swoim obywatelom.

2. Obywatele jednej Umawiającej się Strony mają na terytorium drugiej Umawiającej się Strony swobodny dostęp do sądów i innych organów właściwych w sprawach cywilnych i handlowych dla dochodzenia swych praw i interesów jak i ich obrony oraz mogą występować przed nimi na tych samych warunkach i z zachowaniem takich samych formalności, jakie są przewidziane dla obywateli tej Strony.

3. Postanowienia niniejszej umowy stosuje się odpowiednio do osób prawnych utworzonych zgodnie z prawem Umawiającej się Strony, na której terytorium mają swą siedzibę.

Artykuł 2

Organy właściwe w sprawach cywilnych i handlowych przekazują wnioski o udzielenie pomocy prawnej za pośrednictwem swoich Ministerstw Sprawiedliwości. Nie wyłącza to możliwości bezpośredniego porozumienia się między właściwymi organami sądowymi oraz korzystania z drogi dyplomatycznej.

Artykuł 3

Ministerstwa Sprawiedliwości Umawiających się Stron będą udzielały sobie wzajemnie na wniosek informacji o prawie obowiązującym w ich Państwach, o wykładni przepisów prawnych przez właściwe organy Umawiających się Stron, o najważniejszych aktach ustawodawczych, jak również, jeżeli zajdzie potrzeba, o określonych problemach prawnych.

Rozdział 2

Pomoc prawna

Artykuł 4

1. Umawiające się Strony zobowiązują się do wzajemnego udzielania pomocy prawnej w sprawach cywilnych i handlowych.

2. Pomocy prawnej udziela się przez dokonywanie określonych czynności postępowania, a w szczególności przez przesyłanie dokumentów, sporządzanie opinii biegłych, przesłuchiwanie stron, świadków i biegłych.

Artykuł 5

1. Wniosek o udzielenie pomocy prawnej powinien zawierać:

- a) określenie organów wzywających i wezwanych;
- b) określenie sprawy, której dotyczy wniosek o udzielenie pomocy prawnej;
- c) imiona i nazwiska stron, ich miejsce zamieszkania lub pobytu, obywatelstwo i zawód;

- d) nazwiska, imiona i adresy pełnomocników, stron;
- e) przedmiot wniosku i informacje niezbędne do jego wykonania.

2. Wnioski o udzielenie pomocy prawnej oraz załączone dokumenty powinny być podpisane i opatrzone pieczęcią urzędową organu, od którego pochodzą.

Artykuł 6

1. Przy wykonywaniu wniosku o udzielenie pomocy prawnej organ wezwany stosuje przepisy prawne swego państwa. Jednak organ ten na wniosek wzywającej Umawiającej się Strony może zastosować przepisy postępowania drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli nie są one sprzeczne z prawem Strony wezwanej.

2. Jeżeli organ wezwany nie jest właściwy do wykonania wniosku o udzielenie pomocy prawnej, przekazuje go do właściwego organu Strony wezwanej i zawiadamia o tym organ wzywający.

3. Po wykonaniu wniosku o udzielenie pomocy prawnej organ wezwany zwraca akta organowi wzywającemu lub powiadamia go o przyczynach niewykonania wniosku.

Artykuł 7

1. Doręczania pism są dokonywane przez organ wezwany zgodnie z przepisami prawnymi normującymi tryb doręczania pism w jego Państwie, jeśli doręczane pisma zostały sporządzone w języku Strony wezwanej albo jeżeli dołączono do nich uwierzytelniony przekład na język tej Strony. W innym wypadku organ wezwany doręcza pismo adresatowi wtedy, gdy ten ostatni zgodzi się je przyjąć.

2. Wniosek o doręczenie powinien zawierać dokładny adres odbiorcy oraz określenie doręczanego pisma.

3. Jeżeli pisma nie mogą być doręczone pod adresem wskazanym we wniosku o doręczenie, organ wezwany podejmie niezbędne środki w celu ustalenia dokładnego adresu odbiorcy. Jeżeli ustalenie adresu okaże się niemożliwe, organ wezwany zawiadamia o tym organ wzywający i zwraca mu pisma, które miał doręczyć.

Artykuł 8

Potwierdzenie doręczenia pism sporządza się stosownie do przepisów o doręczaniu pism, obowiązujących na terytorium Strony wezwanej. Potwierdzenie doręczenia powinno zawierać datę i miejsce doręczenia.

Artykuł 9

Wezwana Umawiająca się Strona ponosi wszelkie koszty powstałe na jej terytorium w związku z udzieleniem pomocy prawnej i nie będzie żądała zwrotu tych kosztów.

Artykuł 10

1. Można odmówić przeprowadzenia czynności z zakresu pomocy prawnej, jeżeli jej wykonanie mogłoby zagrożić suwerenności, bezpieczeństwu lub porządkowi publicznemu wezwanej Umawiającej się Strony.

2. Jeżeli z jakichkolwiek przyczyn wniosek o udzielenie pomocy prawnej nie może być wykonany, organ wezwany zwróci wniosek organowi wzywającemu ze wskazaniem przyczyny, z powodu której wniosek nie został wykonany.

Artykuł 11

1. Z zastrzeżeniem postanowień artykułów 7 ustęp 1 oraz 12 niniejszej umowy, do wniosku o udzielenie pomocy prawnej oraz załączonych do niego dokumentów dołącza się uwierzytelnione tłumaczenie na język Strony wezwanej lub na język francuski lub angielski.

2. Uwierzytelnienie tłumaczenia może być dokonane przez organ wzywający, tłumacza przysięgłego, notariusza lub przez przedstawiciela dyplomatycznego albo urzędnika konsularnego jednej z Umawiających się Stron.

3. Wykonanie wniosków o udzielenie pomocy prawnej następuje w języku Strony wezwanej.

Rozdział 3

Dokumenty

Artykuł 12

Na wniosek sądów i innych właściwych organów jednej z Umawiających się Stron druga Strona przekazuje jej bez tłumaczenia i bezpłatnie wyciągi z ksiąg stanu cywilnego i inne dokumenty dotyczące praw osobistych i interesów obywateli Strony, od której pochodzi wniosek.

Artykuł 13

1. Dokumenty oraz ich odpisy lub dokonane z nich wyciągi, sporządzone, wydane lub uwierzytelnione na terytorium jednej z Umawiających się Stron przez właściwy organ i opatrzone pieczęcią urzędową, nie wymagają legalizacji dla swej ważności na terytorium drugiej Strony.

2. Dokumenty urzędowe sporządzone na terytorium jednej z Umawiających się Stron mają na terytorium drugiej Umawiającej się Strony moc dowodową dokumentów urzędowych.

Rozdział 4

Zwolnienie od zabezpieczania kosztów procesu i od kosztów sądowych

Artykuł 14

Obywatele jednej z Umawiających się Stron, którzy zamieszkują lub przebywają na terytorium jednej lub drugiej Strony i którzy występują przed sądami drugiej Umawiającej się Strony, nie są obowiązani do zabezpieczenia kosztów procesu z tego tylko powodu, że są cudzoziemcami lub że nie mają miejsca zamieszkania lub pobytu na terytorium Strony, przed której sądem występują.

Artykuł 15

1. Obywatele jednej z Umawiających się Stron korzystają przed sądami drugiej Umawiającej się Strony ze zwolnienia od opłat i kosztów sądowych oraz z bezpłatnego zastępstwa procesowego na tych samych warunkach i w ta-

kim samym zakresie jak obywatele tej Umawiającej się Strony.

2. Zwolnienie od kosztów sądowych i bezpłatne zastępstwo dotyczy wszystkich czynności występowania, łącznie z czynnościami egzekucyjnymi.

3. Obywatele, którzy zgodnie z przepisami prawnymi jednej z Umawiających się Stron zostali zwolnieni od kosztów sądowych w danej sprawie, są zwolnieni od tych kosztów w razie dokonywania czynności procesowych w tej samej sprawie na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 16

1. Zaświadczenia o sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej wydają właściwe organy Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania lub pobytu osoba wnosząca o przyznanie jej zwolnienia od kosztów sądowych.

2. Jeżeli wnioskodawca nie zamieszkuje i nie przebywa na terytorium żadnej z Umawiających się Stron, zaświadczenie może wydać przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny państwa, którego wnioskodawca jest obywatelem.

3. Sąd orzekający o zwolnieniu od kosztów sądowych może w trybie przewidzianym w artykule 2 niniejszej umowy zażądać od organu, który wydał zaświadczenie, dodatkowych wyjaśnień.

Artykuł 17

W wypadku gdy sąd jednej z Umawiających się Stron wyznaczy termin do dokonania przez osobę zamieszkałą lub mającą miejsce pobytu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony określonej czynności postępowania, wówczas bieg terminu rozpoczyna się od daty doręczenia stosownego dokumentu odbiorcy.

Rozdział 5

Uznawanie i wykonywanie orzeczeń

Artykuł 18

Przez „orzeczenia” rozumie się orzeczenia oraz ugody sądowe wydane w sprawach cywilnych i handlowych po wejściu w życie niniejszej umowy.

Artykuł 19

W warunkach przewidzianych niniejszą umową obie Umawiające się Strony uznają i wykonują na swoim obszarze następujące orzeczenia wydane na terytorium drugiej Umawiającej się Strony:

- a) orzeczenia sądowe wydane w sprawach cywilnych i handlowych,
- b) orzeczenia sądowe wydane w sprawach karnych, dotyczące powództw o odszkodowanie,
- c) orzeczenia sądów polubownych w sprawach cywilnych i handlowych.

Artykuł 20

Orzeczenia wymienione w artykule 19 podlegają uznaniu i wykonaniu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli spełniają następujące warunki:

- a) orzeczenie stało się prawomocne i jest wykonalne według prawa Umawiającej się Strony, na której terytorium zostało wydane,
- b) organowi Umawiającej się Strony, na której obszarze orzeczenie zostało wydane, przysługuje jurysdykcja w sprawie według prawa tej Umawiającej się Strony, na której terytorium powinna być przeprowadzona egzekucja,
- c) strona przegrywająca została prawidłowo powiadomiona o wszczęciu postępowania stosownie do prawa Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie zostało wydane,
- d) strony nie były pozbawione możliwości obrony swych praw, a w razie ograniczenia zdolności procesowej — należytego przedstawicielstwa,
- e) na terytorium Umawiającej się Strony, na którym orzeczenie ma być wykonane, nie zostało wydane wcześniej prawomocne orzeczenie sądowe lub sądu polubownego w tej samej sprawie między tymi samymi stronami,
- f) przed sądem tej Umawiającej się Strony nie toczy się postępowanie między tymi stronami o ten sam przedmiot i na tej samej podstawie,
- g) gdy według prawa Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane lub wykonane, powinno być zastosowane prawo tej Strony, orzeczenie będzie uznane lub wykonane tylko, jeżeli:
 - 1) prawo to rzeczywiście zostało zastosowane lub
 - 2) zastosowane prawo drugiej Umawiającej się Strony nie różni się w sposób istotny od tego prawa,
- h) orzeczenie nie jest sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego i porządku publicznego Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie powinno być uznane lub wykonane.

Artykuł 21

Orzeczenia wydane przez sądy polubowne będą wykonywane, jeżeli oprócz warunków przewidzianych w artykule 20, z wyjątkiem punktu f), spełnione będą również następujące warunki:

- a) orzeczenie zostało wydane w następstwie pisemnej umowy ustalającej właściwość sądu polubownego dla danego sporu lub dla sporów wynikłych w przyszłości z określonego stosunku prawnego, a sąd polubowny wydał orzeczenie zgodnie z przyznanymi mu uprawnieniami,
- b) umowa pisemna o poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego jest ważna według prawa Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być wykonane.

Artykuł 22

1. Wniosek o uznanie lub stwierdzenie wykonalności wydanego orzeczenia może być złożony bezpośrednio we właściwym sądzie Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być wykonane, stosownie do postanowień artykułu 2 niniejszej umowy.

2. Do wniosku należy dołączyć:

- a) wypis lub uwierzytelniony odpis orzeczenia oraz zaświadczenie, że orzeczenie to jest prawomocne i wykonalne — jeżeli nie wynika to z samego orzeczenia,
- b) zaświadczenie stwierdzające, że strona przegrywająca była prawidłowo powiadomiona o wszczęciu postępowania, a w razie ograniczenia zdolności procesowej — że była należycie zastąpiona,
- c) uwierzytelnione tłumaczenie dokumentów wymienionych w punktach a) i b) na język Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być wykonane, bądź na język francuski.

3. Jeżeli wniosek dotyczy wykonania orzeczenia sądu polubownego, należy do niego dołączyć uwierzytelnione tłumaczenie umowy o zapisie na sąd polubowny lub klauzuli o takim zapisie, sporządzone zgodnie z ustępem 2 punktem c).

Artykuł 23

1. Do postępowania w sprawach o stwierdzenie wykonalności orzeczenia drugiej Umawiającej się Strony oraz do postępowania egzekucyjnego stosuje się prawo Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być wykonane.

2. W postępowaniu tym sąd ogranicza się do zbadania, czy zostały spełnione warunki wynikające z postanowień niniejszej umowy.

Artykuł 24

Postanowienia niniejszej umowy o wykonywaniu orzeczeń nie naruszają przepisów Umawiających się Stron dotyczących przekazywania sum pieniężnych lub wywozu przedmiotów otrzymanych w wyniku egzekucji sądowej.

Rozdział 6

Postanowienia końcowe

Artykuł 25

1. Umowa niniejsza podlega ratyfikacji i wejdzie w życie trzydziestego dnia od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która nastąpi w Ankarze.

2. Umowa niniejsza zawarta jest na czas nie określony. Może być ona wypowiedziana w drodze dyplomatycznej przez każdą z Umawiających się Stron. W takim wypadku przestanie ona obowiązywać po upływie sześciu miesięcy od dnia wypowiedzenia.

Na dowód czego pełnomocnicy Umawiających się Stron podpisali niniejszą umowę i opatrzli ją pieczęciami.

Sporządzono w Warszawie dnia 12 kwietnia 1988 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim, tureckim i francuskim, przy czym wszystkie teksty są jednakowo autentyczne. W wypadku rozbieżności tekst francuski uważany będzie za rozstrzygający.

Z upoważnienia
Rady Państwa
Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej
Lech Domeracki

Z upoważnienia
Prezydenta
Republiki Tureckiej
Mahmut Öltan Sungurlu

Po zaznajomieniu się z powyższą umową, w imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dano w Warszawie dnia 30 października 1989 r.

Prezydent Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej: *W. Jaruzelski*

L.S.

Minister Spraw Zagranicznych: w z. *B. Kułski*